

I en nation af digtere

Per-Olof Johansson

Kommentar 08-05-2014: Det følgende indlæg fra 2001 kom vist hverken i avisen eller på nettet. Der er sket noget siden: Politiken bringer hver tirsdag et digt sat flot op, Weekendavisens tillæg BØGER bringer hver uge et digt fra en netop udkommet digtsamling, fattigt sat op – men dog trykt. Men ellers ligner det meget noget, jeg kunne have skrevet i dag.

I en kommentar 26.1.2001 inviterer Lars Bukdahl danske forfattere til at indgå i debatten om poesien, også når de ikke lige er blevet anmeldt. Selvom der er meget han ved - så er der åbenbart også en del, han ikke ved. Ville et besyv blive trykt? Det kunne jo være der lå erfaringer bag, når et sådant besyv ikke kommer?

Han har sagt det før og nu gentaget i et stort interview i Politiken, at der er nogen der vender ham ryggen. Han er måske ikke den eneste, der kan have den oplevelse. Der er sikkert ganske mange, som ikke lige står i første geled på topti-listen, som kan føle, at redaktionerne vender ryggen til dem.

Det nyeste er så, Lars Bukdahl også invier os i, hvad og hvem han selv har vendt ryggen til.

Det kan jo være med god grund, at man afvises, både når det gælder anmeldelser og artikler - at redaktionerne ikke synes, man kommer med noget nyt, noget andet, noget godt. Men man kommer faktisk også ud for folk, som er ærlige og fortæller, at man under alle omstændigheder ville have fået sin artikel returneret ulæst. Så blev man så klog.

Hvis man har svært ved at forstå problemet, skal man prøve at påtage sig en opgave som redaktør af et eller andet. Så vil man også få indblik i, hvorfor det er svært at gennemskue kriterierne for udvælgelsen!

Som forfatter er det temmelig irriterende med en sådan erfaring. Man skal ikke være medfølelse overfor redaktøren.

Ser vi nu bort fra de vanskeligheder, der er med overhovedet at få lov til at deltage i debatten, hvis man har lavstatus, hvad er der så at debattere. Anmelderen anmelder, hvad han synes har et niveau, der gør en bog interessant for læserne. Så hvis de digte, Lars Bukdahl ikke anmelder, er under niveau - jamen så er der vil ikke meget at sige til det? Eller hvad?

Humlen er jo, at den objektive skala ikke findes. En del af charmen ved Lars Bukdahls anmeldelser er, at man ikke er i

tvivl om hans subjektive indfaldsvinkel. Det er så til gengæld et vanskeligt udgangspunkt for en debat. For selvom jeg i princippet anerkender, at jeg bedømmer subjektivt, fremfører jeg tit og ofte min dom som objektiv. Det er svært at lade være.

Lars Bukdahl er i gang med at hele på fortidens synder og siger, trods det at han indrømmer, at noget er blevet vraget alene på forlagsnavnet, at han ved efterfølgende strejftog i bogbun-kerne ikke har fortrudt. - Så er vi jo lige vidt, så har han jo slet ikke gjort noget forkert.

Imidlertid, når der nu skrives og udkommer så megen poesi, som anmelderne ser ned på og derfor vrager, så kunne det være forfriskende med en anden vinkel på al denne aktivitet. Man kunne spørge, om den vragede poesis mål er helt andre end anmeldelsernes.

Har man skrevet en sang til festen, sender man den ikke til anmeldelse. Man er bevidst om genren og tilfreds med at teksten bliver brugt. Men selvom den ikke anmeldes, er det da en aktivitet, som i høj grad er opmærksomhed værd. Det er et emne, der kan skrives bøger om, og hvis man der kommer med den samme målestok, som når man læser Henrik Nordbrandt, falder det meste igennem. Herman Stilling samlede dem, ved jeg, jeg er sikker på at hans synspunkter på festsange ville have været af interesse.

H.C.Andersens lejlighedsdigte kan udgives 125 år efter hans død - men kender man ikke samtidens omsætning af den slags i øvrigt, kan man jo både over- og undervurdere betydningen af dem.

Et af problemerne i grænsefeltet mellem genrerne er måske, at digterne selv ikke er genrebevidste. Vi er ikke så bevidste om at der flere arenaer - en art blindhed vi deler med anmelderne. Eftertiden plejer at få styr på den slags ting. I hvert fald indenfor billedkunsten. Det kan så tage kortere eller længere tid.

Men vi kan på engang interessere os for Skagens kunstnere og deres efterklang og så kubisme, vi kan hylde både Gerhard Henning og Duchamp. Det har varet længe før man også kunne interessere sig for 1800-tallets 'salonkunst', men det er undervejs. Det er en generøsitet, som har svært ved at brede sig til litteraturen og især poesien. Derfor kan en Piet Hein nærmest helt blive forjaget fra parnasset, det er jo grotesk.

Eller digtene med følelser - er det en genre? De fordømmes under betegnelser som 'hjælpeløse' og 'naive'. Måske er nogle gode naive og andre dårlige uden egentlig at komme til bedømmelse. Der er mange af den slags digte på Internet, som nogle kalder 'amatørdigte'. Man kan være professionel til så

meget - men en professionel digter - ham ved jeg ikke, om jeg egentlig bryder mig om.

Altså, hvad jeg kunne tænke mig var, at der dukkede en anmelder op, der havde en mere generøs indgang til poesien. En som ikke ligger under for 'koryfæerne', og som ikke absolut er ude på at udpege 'koryfæer'. Et langt stykke af vejen opfatter jeg Lars Bukdahl som sådan en anmelder. Argumenterne, som jeg her har skrabet sammen, skulle ikke tjene til at sætte ham (alene) på anklagebænken. Det er "feltet", som er under anklage, Jeg er selv under anklage.

Enhver digter træffer sit valg, og når han ser sit fravalg dyrket af andre, får det fingeren. Meget naturligt. Det er jo slet ikke sikkert, at den digter, som føler sig holdt udenfor, selv har et særligt generøst forhold til andres digtning. Man kan have mistanke om tvært i mod. Af typen: hvorfor anmelder de ikke MIG, i stedet for dét og dét lort?

Men som læser af avisen forventer jeg noget andet af anmelderen. Jeg forventer han giver mig indblik i den rigdom af indgange til poesien, som rent faktisk er i omløb i en nation af digtere.

Anmelderne er ikke alene - de er en del af en redaktion. Generøsitet skulle også brede sig til redaktionerne. Til f.eks. at turde trykke digte. Det er en genre, man nu næsten har taget livet af, avisdigtene. Valget af digtet kan ikke nå at komme gennem en større Gyldendalsk-Borgensk-prøveanstalt, en redaktør må tage selvstændigt ansvar - og hvis han har en indsnævret opfattelse af, hvad digte er, så går det, som det er gået, at det danske avisdigt er død og borte. Undtagelserne er, når pingerne kommer med et bidrag. Genren er egentligt dømt yt - men ved pingens ankomst trykkes der på dispensationsknappen. Vi kan også kalde det snobberi.

Hvis der skulle gang i en debat om litteraturen kunne det være Lars Bukdahl skulle give redaktionen et kursus i, hvordan den slipper ud af snobbe-fælden.

